

Nagy gondunk a szolgáltatás (6.)

Hatvankétmillió öt évre

A részletekből kiderült, hogy a szolgáltatás sokáig mostohagyereke volt gazdaságunknak. Nem lehetett más, hiszen az alapvető iparágak megteremtése köztötte le anyagi és szellemi erőinket. Most már a szolgáltatások fejlesztésére anynyit költethetünk, amennyit kulturáltabb életünk, kényelmünk megkíván. A tapasztalatok összegzésekor érdemes ezt pontosan számba venni.

Ésszerű elosztás

Csongrád megyében 1970-től 1975-ig 62 millió forintot fordítottunk a kiemelt szolgáltatási ágazatokra; Szegeden ebből 26 millió forintot. Helyesebben ennyivel segít a tanács, de az összeget legalább megduplázhadjuk, hisz a vállalatok saját kasszájukból kiegészítik az összeget.

Tekintélyes summa, amely önmagában is sokat mond, garanciát jelent. Am nem mellőzhető az sem, hogy a 62 millió forintot adottságainknak a legelőszűbb módon hasznosíthatjuk; a Csongrád megyei tanács végrehajtó bizottsága ugyanis határozatával a helyi tanácsokra bízta a gazdálkodás, felhasználás jogát, kivételt teremtve ezzel az országos gyakorlatban. (Másként a megyék legfelsőbb vezető testülete gazdálkodik a központi szolgáltatásfejlesztési alappal.) A szegedi szolgáltatásfejlesztési alapot az Országos Tervhivatal elkülönítette. Az összeg 26 millió forint, amelyből lakáskarbantartásra 7, gépkocsijavításra 14, háztartási gépjavításra 3, egyéb szolgáltatásokra 2 millió forint jut. Hódmezővásárhely 6,3, Szentes 6,6, Makó 5,8, Csongrád 4,6 millió forintot használhat fel ugyanerre a célra.

Közérdek szerint

További kedvező feltétel, hogy az összeg túlnyomó részét már szerződésekkel leköttették a tanácsok és a vállalatok, alapos rövid távú tervek alapján forgatják a pénzt, így komoly biztosítéka van annak, hogy a tőkéből szervizek, szolgáltatóházak készülnek. Ettől függetlenül azonban már most szükséges hosszabb távra kidolgozni a szolgáltatásfejlesztés stratégiáját, tervét. Ezt szorgalmazzák egyébként a tanácsok is. (S ha már itt tartunk, érdemes felhívni a figyelmet néhány kedvezőtlen helyi sajátosságra: arra, hogy a meglévő szolgáltatási hálózat konverválódott, inkább a vállalatok, szövetkezetek, kisipar-

sok érdekei kerültek előtérbe telepítésüknél — mint a lakosság igényei.) Önként adódó javaslat: a következő évek szolgáltatási centrumait a településhálózat-fejlesztési koncepció alapján helyezzék el. Bár ismétlés, mégis megjegyezzük: a nagyobb városok mellett a községek lakóinak is lehetővé kell tenni, hogy időt és pénzt rabló szállítgatás-utazgatás nélkül, helyben javíthatassák kisgépeiket, legyen fodrászuk, szabójuk, asztalosuk, autószerzők stb.

Szövetkezetek és kisiparosok

Talán az anyagiaknál izgalmasabb kérdés: honnan vegyünk embereket a most fellendítendő tevékenységhez, hiszen munkaerő-tartalékok úgyszólván kimerültek. Kik szolgáltassanak?

Nincs más megoldás, a gazdaságtalan, fokozatosan hátrérbe szoruló termelőgazdaságokból kell „elcsábítani” a szakembereket. A tizenöt esztendővel ezelőtti áruteremelő kisüzemek, szövetkezetek visszaváltoznak szolgáltatóüzemekké. A nemzetközi munkamegosztás, a fejlettebb ipar termékei mellett a manufaktúrális módszerekkel készülő gyártmányok drágák, nem érdemes őket csinálni; az üzemek viszont nem zárják be kapukat, hanem más, hasznos — többek

között — szolgáltató feladatokat vállalnak.

Es ezzel tulajdonképpen mindkét kérdésre feleltünk: a negyedik ötéves tervben és azután a szolgáltatói feladatokat elsősorban a tanácsai és szövetkezeti iparnak szánjuk. Csak szervezeti kereteik között képzelhető el a rentábilis munka, műszaki fejlesztés, szakemberképzés, és a tervszerű, társadalmilag jól ellenőrizhető, tervezhető tevékenység. A kisiparra — amelyre szintén nagy szükségünk van — a kisegítő, házagpótló szerep járul. (Például olyan személyi szolgáltatásokban, amelyekben nagyobb, bonyolultabb apparátust fenntartani nem érdemes.) A Csongrád megyei tanács azt ajánlja a helyi, elsősorban az elmaradott hálózattal rendelkező kis községek tanácsainak, hogy adókedvezményekkel, területbiztosítással segítsék a dolgozni szándékozó mestereket.

E cikksorozatot azzal kezdem: nagy gondunk a szolgáltatás. Igen, mert most a negyedik ötéves terv első éveiben kell elmaradottságát felszámolni, amikor hirtelen megsokszorozódtak az igények. A tervek, a fejlesztésére befektetett milliók, sőt a gyakorlatban szemünk látára megvalósuló elképzelések azonban joggal tehetnek bennünket optimistává.

Matkó István

Kommunista szombat a vízügnél

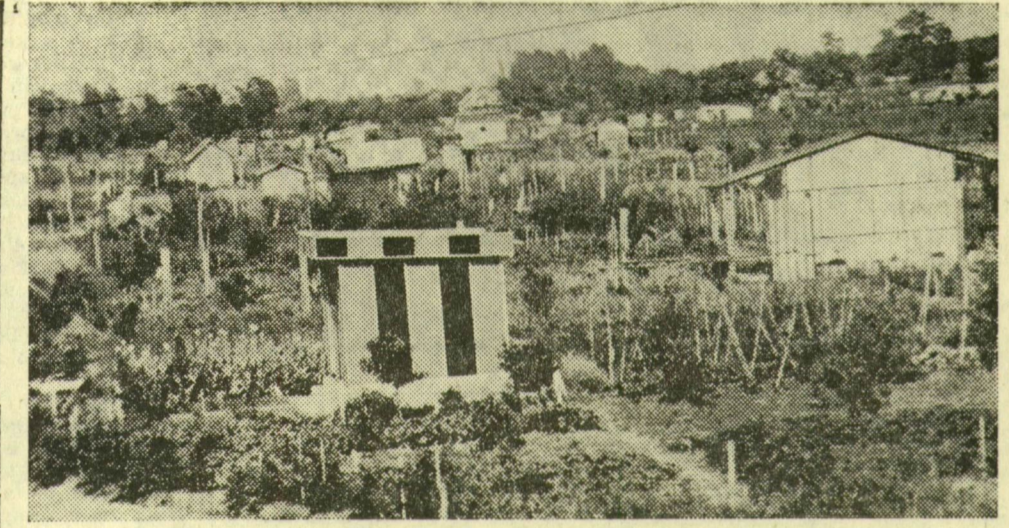

Somogyi Károlyné felvétele

Az Alsó-tiszavidéki Vízügyi Igazgatóság tápéi gépezetében 15 szocialista brigád 137 tagja tegnap kommunista szombatot tartott a szabad szombat helyett. A szocialista brigádok társadalmi munkának szentelték tevékenységüket, amellyel a petőfitelpei óvodát karolták fel. Nyolcszor nyolc méteres fürdőmedencét, homokozót, hintasort és gyermekmáskozókat építettek, örömet okozva ezzel a gyermekeknek. Képünkön: dolgoznak az óvoda udvarán.

Ha minden együtt lesz, anyag és segítő kéz — számolt a telek gazdája —, akkor takaros épületet húznak fel, olyant, amelyre majd telik. A telek négyszögöle 30 forint volt és 30 négyszögölet lehet majd beépíteni.

Földieper, zöldborsó, karalábé, burgonya, mák, zöldség, celler, sárgarépa, bab, mindenképp egy kevés díszleg gondozott kertjében. Egyik szomszédja csupa rózsát termel, illetve annak bérlője, aki évi ezer forintot fizet a földhasználatért. Ilyenformán egy kapavágás nélkül lassacskán megtérül a

Hétfévi kiskertek

Igény, divat, hobby, luxus vagy nemes időtöltés, a test egészséges megmozgatása értendő-e a hétfévi kiskertek? Az itt felsorolt fogalom mindegyikét helyettesíthetjük aszerint, hogy milyen szemszögből kérdezzük rá. Az bizonyos, hogy napjainkban nagy keletje van a városban kívül kimért, általában kétszáz négyszögöles parcelláknak: Újszegeden a Szőregi út, a kamaratöltés „tövében”; Kiskundorozmán, a községtől kívül eső úgynevezett fehér homokon; a Csongrádi sugárút végén, a két töltés közötti területen; Gyálaréten, a Tisza-töltés vonalában; újabban Domaszéken. Részben is nézgetik már a földeket a Holt-Tisza mentén, hogy kínálják-e magukat felesleges parcellák kiskerteknek.

KI A VÁROSBÓL

Mindehnyit teszünk közzé, szöveg nélkül, amellyel lemondtak — megváltási ár fejében — egy-egy földterületről, nem is a legjobbakról. Újszegeden a legújabb osztásban, ami három évvel ezelőtti volt, kétszázötven kiskertet alakítottak ki, közepén egy kis fenyőfaggal. Az utak még rendezetlenek, de ott van a villany és csőrendszeren a magasnyomású víz. A legtöbb kiskert drótkerítéssel keretezett, és a tehetőséget jelzi a már felhúzott vikendház, az igekezetet pedig a parcellákra púpozott téglák, cserép — építési anyag.

Faggyas Péter és felesége — nyugdíjasok — Szeged belvárosából, az Attila utca 11. számú házból járnak ki kiskertjükbe, amelyen hevenyészve összerakott fészere, inkább szerszámokunyhó véd meg a hirtelen kerekedő záportól, tűz naptól.

Ha minden együtt lesz, anyag és segítő kéz — számolt a telek gazdája —, akkor takaros épületet húznak fel, olyant, amelyre majd telik. A telek négyszögöle 30 forint volt és 30 négyszögölet lehet majd beépíteni.

Földieper, zöldborsó, karalábé, burgonya, mák, zöldség, celler, sárgarépa, bab, mindenképp egy kevés díszleg gondozott kertjében. Egyik szomszédja csupa rózsát termel, illetve annak bérlője, aki évi ezer forintot fizet a földhasználatért. Ilyenformán egy kapavágás nélkül lassacskán megtérül a

200 négyszögöl vételára. Átellenben viszont derékig érő gaz sűrűt a parcella legényember gazdáját a kert rendeltetésszerű használatára. Egy másik szomszéd Kübekházi tanít, Odessa lakótelepen lakik, kertjét azonban szépen, szakszerűen gondozza. Van, aki falkolozik kiskertjében, és előre számol, számít a földesce hasznára. Lehet abból még autó is.

FESZTELEN ÖNKORMÁNYZAT

Nem sok a parlagon hagyott parcella, de a kevés is szemet szúr, a szorgalmasoknak pedig kárt okozhat a gazban meglepedett növényi betegség.

— Szombaton, vasárnap — újságotla örömmel Faggyas Péter — akkora itt a sürgősforgás, hogy már annak látványa is felüdülés. Magától értetődő, hogy egymásnak segítünk a munka nehezeben, s olyan is van, hogy két vagy több család szövetkezik a déli ebédfőzésre. És jó ízű a nevetés. Gondjukat, bajukat a városban hagyják, akik itt győzölnének, kapálnak, napoznak, pihennek, bármi legyen is a foglalkozásuk, beosztásuk. Természetes a munkával párosult mozgás, a hangos beszéd és az egymást üdvözlés akkor is, ha csak látásból ered az ismeretség.

GURULÓ ARANYKORONA

Csongrádi sugárút végi kiskertek is hangulatosak a töltés tetejéről nézve. Többnyire színesre festett faházikók

tarkítják a tájat. Sehol egy gazos parcella, még egy négyszögölnyi sincs. De sehol egy tenyérnyi víztükör sem. A Tiszához szokott szemnek „száraz” a legdusább növényzetű kert is. Viszont a Dorozsmán túli új osztású „fehér homokon” is élet sarjad a csókutas kiskertekben. Ennek előtte is volt itt élet. Jó darab öreg öszibarackos, máshol fiatal szőlőtelepítés sejteti, hogy akinek ilyen jutott, az mennyi „aranykoronát” gurított be érte az értékesítő tézesnek. Ennek arányában volt érdemes megválasztani az építkezés módját is, mások viszont megelégedtek traktorutánfutóval, ami szintén lakható és kerekben gurulhat árnyékba. Egy díofára akasztott táblán hétfévi ház tervezésére ajánljak egy szemfüles tervező, nyilvánvalóan az utánfutós lakócsik helyett. Árajánlat nincs. Közművesítés sincs még ezen a területen. A villanyfűtés városi lakás után jólesik a petróleumlámpa fénye. Van erről egy mai beatsláger is. Lehet, hogy erről a tájról koltázták. A csókutakról nem szól még semmi, csak a kút-fűró magas számlája. Mondják, hogy egy kút-fűró nemrégiben felakasztotta magát, mert több bort ivott, mint amennyi vizet fakasztott az előre felszedett előlegekből. Mondják.

Sok mindent mondanak. Azt is, hogy Domaszéken jártak jobban a kiskertesek, mert ott nem kétszáz, hanem négyszáz négyszögöles földesceket mértek ki. S azokon már lehet mit kezdeni a gyógykapálástól a piacozásig. Akinek ez kell a boldogsághoz, hogy hét közben és a hétféteken kiparancsolja házanépét és lehajtsa róluk a felesleges kilókat, hát tegye. Végül összejön így a házraváló, s aztán rájön, hogy tulajdonképpen megette egészségét a kertje, mert nem ért rá mellette pihenni. Lódi Ferenc

Szeged a hazai lapokban

1972/24

NIKOLÉNYI István: Előzetes Szeged. Bőripari Dolgozó, május. [A Pannónia Szórmeikonfickió Vállalat gyár-egységében.]
Társaságunk hírel. — [KOVÁCS László] K. L.: Csongrád megye. — Előadódás. Gyógyszerészet, május. [A Magyar Gyógyszerészi Társaság Csongrád megyei csoportjának szegedi rendezvényéről.]
A Szegedi Orvostudományi Egyetem Gyógyszerésztudományi Karára 1971-ben benyújtott gyógyszerészdoktori értekezések. Gyógyszerészet, május.
GYURICS Gyuláné: A közönségi nevelésről. Óvodai Nevelés, május. [Tapasztalatok a szegedi óvodákban.]
[PUNKÓSTI Árpád]: Több óvodás — kevesebb bukkott el. — Vállalatok is segítik az óvodáépítést, bővítést Szegeden. Népszabadság, máj. 31.
MÁTE Lajos: Egyetemi és főiskolai színjátások Szegeden. Népművelés, június.
RUFFY Péter: Erdel Ferenc tanítása. Magyar Nemzet, jún. 4.

[Szeretetés a Város és vidék című kötet második kiadásáról.]
[PUNKÓSTI Árpád]: Szeged készül az ünnepi hetekre. Népszabadság, jún. 4.
MÁTYÁS István: Nyolc ország táncosai Szegedre készülnek. Népszava, jún. 4. [A szakszervezeti néptáncfesztiválra.]
FENCSEK Flóra: A Dóm téren. — Ifjú Rómeó, ifjú Júlia. — Kútvolgyi Erzsébet és Kalocsay Miklós. — Hegedűs a háztetőn. — Vámos László új produkciói. Esti Hírlap, jún. 6. [A kézüző szabadtéri előadásról.]
TURI T. András: A tőmondatok művésze. — Kurucz D. István kiállítás Szegeden. Szívketek, jún. 7. [Fényképekkel.]
A szabadtéri játékok idején. — Nyári hangversenyek Szegeden. Esti Hírlap, jún. 8.
Lidicére emlékeztek Szegeden. Magyar Hírlap, Magyar Nemzet, Népszabadság, Népszava, jún. 9. [ANTAL Gábor] A. G.: Folyóiratszeme. — Tiszatáj. Magyar Nemzet, jún. 9. [Szeretetés a júniusi számról.]

Szedik a főzőhagymát

A makói hagymatermelő vidéken megkezdődött a fűszernövény betakarításának előszezonja. A makói Kosuth, az Úttörő, a József Attila, a Lenin Tsz-ben és a tájkerület egyéb gazdaságiban szedik a korai, úgynevezett főzőhagymát, amelyet

nem tárolnak, hanem közvetlenül használnak fel a háztartásokban, illetve az üzemi konyhákban. Naponta harmincezer csomót vesznek át a megyei értékesítő központ telepein, és szállítanak Budapestre, valamint az ország más városaiba.

A hét könyvei

Rovatunkban a kiadás sorrendjében közöljük a héten megjelent könyvek címét.
G. Spranger: Találkozó Bernben (Kossuth). — Ker-tész Ákos: Makra. Szépirodalmi Zsebkönyvtár. — Vas Zoltán: Cserébe a világot (Szépirodalmi). — Z. Lipa-tov: Falusi detektív (Európa). — Dosztojevszkij: Ördögök (Európa—Helikon). — J. Adamson: Elza és kölykei (Gondolat). — Kárteszt Ferenc: Bevezetés a véges geometriába (Akadémiai). — Mecsek turistatérkép, 5. jav. kiad. (Kartográfia). — K. A. Porter: Fakó lófakó lovása. — S. Bellow: Henderson, az esőkirály. Európa Zsebkönyvek (Európa). — Technikai érdekességek a számlálókörzete adatai. Népvilág minden tájáról. 72/2. — Renczes Tamás: Televíziókapcsolások I. (Műszaki). — Rejtő Magda—Pach Zsigmond Pálné—Révész Pál: Matematika (Mezőgazdasági). — Antalóczy: A szív elektromos működésének vizsgálata (Medicina). — Ablak—Zsíríf: Képes Gyermeklexikon (Móra). — D. Lessing: A fű dalol. Világkönyvtár sorozat. — Ilés Endre: Árnyékrajzok (Magvető). — J. Orlicky: A sike-res számítógéprendszer (Köz-gazdasági). — Gerhard Trost: Modellvasút. — Grossmann—Magnus: Csoportok és gráfjaik (Műszaki). — Francia nyelvkönyv. I. (Tankönyvkiadó). — Magyar—olasz, olasz—magyar útiszótár (Akadémiai). — Heves megye adatai és számlálókörzete adatai. Népvilág 12., 12/a (Statistikai Kiadó).